

ZMf
Kousteensedijk 7
4331 JE Middelburg

0118 654180
info@zmf.nl
www.zmf.nl

NL91 TRIO 0391 0627 27

Provincie Zeeland
t.a.v. Programma Landelijk Gebied
Postbus 6001
4330 LA Middelburg

Datum 16 december 2025
Onderwerp Zienswijze Ontwerp Programma Landelijk Gebied Zeeland

Geachte heer/mevrouw,

De Zeeuwse Milieufederatie (ZMf) dankt u voor de mogelijkheid om te reageren op het Ontwerp Programma Landelijk Gebied Zeeland (Ontwerp PLG). Wij onderschrijven de noodzaak van een integrale aanpak voor natuurherstel, waterkwaliteit, klimaatadaptatie en een toekomstbestendige landbouw. Tegelijkertijd zijn aanscherping van de ambities en concretisering van de maatregelen noodzakelijk om tijdig en aantoonbaar biodiversiteits- en natuurresultaten te boeken. Hieronder zijn onze kernpunten toegelicht.

1. Groen Blauwe dooradering (aanvalsplan landschap)

Het Ontwerp PLG erkent het belang van groenblauwe dooradering, maar blijft vrijblijvend. Termen als “meekoppelkansen” en “ambitie” komen voor, maar echte keuzes ontbreken. Het Aanvalsplan Landschap (2022) laat zien hoe het wel kan: het stelt een duidelijke doelstelling van 10% groenblauwe dooradering in het landelijk gebied, met een fasering (50% in 2030, 65% in 2035, 100% in 2050). Het plan benoemt concrete maatregelen zoals houtige elementen (heggen, singels, knotbomen), kruidenrijke akkerranden en natuurvriendelijke oevers. Ook zijn de nodige instrumenten geregeld, zoals verankering in beleid, langjarige vergoedingen voor aanleg en beheer, provinciale fondsvorming en een landelijk monitoringsysteem.

In het Ontwerp PLG ontbreekt die duidelijkheid. Er is geen norm, geen tijdpad, geen afrekenbare hectares en geen structurele financiering. Daardoor dreigt groenblauwe dooradering een bijzaak te worden, terwijl het essentieel is voor biodiversiteit, klimaatadaptatie, waterkwaliteit (KRW) en stikstofreductie. Wij vragen daarom om de aanpak uit het Aanvalsplan volledig op te nemen in het Ontwerp PLG: neem de 10%-doelstelling op, koppel deze aan wettelijke opgaven en zorg voor een uitvoeringsplan met duidelijke prioritering, monitoring en financiering.

2. Natuurherstelverordening

Sinds 2024 geldt de Europese Natuurherstelverordening (NHV). Deze verplicht alle EU-lidstaten om niet alleen natuur te beschermen, maar ook actief te herstellen. Dat betekent dat provinciale plannen, zoals het Ontwerp PLG, niet mogen volstaan met intenties: ze moeten aantoonbaar bijdragen aan herstel van ecosystemen. Het Zeeuwse Ontwerp PLG benoemt natuurherstel als onderdeel van bredere opgaven (biodiversiteit, waterkwaliteit, landbouwtransitie, klimaatadaptatie), maar de koppeling met de NHV zien wij niet terug. Wij verzoeken om deze koppeling expliciet te maken: benoem de mogelijke NHV-doelen in het PLG

en koppel maatregelen rechtstreeks aan de Europese verplichting. Zo wordt duidelijk welke acties bijdragen aan het behalen van de hersteldoelen en hoe dit wordt gemonitord.

3. Meer ruimte voor natuur op land (Natuur Netwerk Zeeland)

Versterk natuurherstel buiten beschermde gebieden en geef natuur de ruimte. Herstel biodiversiteit niet alleen binnen de grenzen van Natuur Netwerk Zeeland en Natura2000, maar ook daarbuiten. Neem ruimte op voor robuuste groene en blauwe structuren en zet stappen richting uitbreiding of versterking van Natuur Netwerk Zeeland om de biodiversiteit te verbeteren. Zet daarnaast in op het zo snel mogelijk afronden van het Natuur Netwerk Zeeland.

4. KRW

Het Ontwerp PLG koppelt de KRW-opgave aan zoetwaterbeschikbaarheid, dat zien wij als een riskante benadering. De KRW-doelen gaan over het bereiken van een goede ecologische en chemische toestand van oppervlaktewateren en grondwater, inclusief brakke watertypes (M30/M31). Zoetwatermaatregelen richten zich primair op beschikbaarheid voor landbouw en klimaatadaptatie. Deze opgaven vragen om verschillende benaderingen en kunnen elkaar zelfs tegenwerken.

Wij pleiten daarom voor een zelfstandige beoordeling van de KRW-opgave. Er wordt terecht gesteld dat de maatregelen vanuit het regionaal waterprogramma alleen niet volstaan om de doelen in 2027 te halen, waardoor breder gekeken moet worden. Wij verzoeken om zo concreet mogelijk aan te geven wat aanvullend nodig is vanuit het landelijk gebied en in samenwerking met andere waterbeheerders om de doelen alsnog te bereiken. Daarbij hoort mogelijk ook een duidelijke boodschap richting het Rijk: soms is het niet een kwestie van meer provinciale maatregelen, maar van het verstevigen van nationale kaders of het aanpassen van regels om uitvoering mogelijk te maken. Het Ontwerp PLG hoort dit letterlijk te benoemen, zodat duidelijk is welk perspectief nodig is en de verantwoordelijkheid niet eenzijdig wordt afgewenteld.

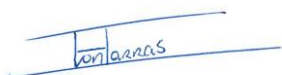
5. Uitvoeringsprogramma met voldoende financiële middelen

Het Ontwerp PLG schetst goed de urgentie van actie, maar bij de uitwerking van maatregelen ontbreekt soms financiële dekking. Om stappen te zetten en resultaat te boeken is financiële dekking onmisbaar. We benadrukken daarom het belang van een uitgewerkt financieringspad (incl. cofinanciering, fondsen, meerjarige programmering) gekoppeld aan prioritaire natuur- en waterprojecten.

Tot slot

ZMf waardeert de inzet van Provincie Zeeland om met het Ontwerp PLG een integrale koers te zetten voor natuur, water, klimaat en landbouw. Tegelijkertijd benadrukt ZMf dat het essentieel is om deze koers te vertalen naar concrete plannen en daadwerkelijke uitvoering in de praktijk. Voor nadere toelichting op deze zienswijze nemen wij graag deel aan vervolgesprekken.

Met vriendelijke groet,

Ira von Harras

Directeur ZMf